

Stiltecentrum Hoog Catharijne

Jaarverslag 2017

2017 – een lastig jaar

2017 was een lastig jaar voor het Stiltecentrum. De verhuizing van PAX, eigenaar van het pand waarin het Stiltecentrum is gevestigd, en de verbouwing van Hoog Catharijne drukten in veel opzichten een stempel.

Verhuizing PAX en tijdelijke sluiting

Het was al sinds eind 2016 bekend dat PAX uit het pand zou trekken, maar wanneer dat zou gebeuren en wat de consequenties voor het Stiltecentrum waren, bleef lang onduidelijk. Op 1 april was het zover. PAX was verhuisd. Om ons te kunnen heroriënteren en mede vanwege een aangekondigde interne verbouwing van het pand ging het Stiltecentrum in de maanden april en mei tijdelijk dicht.

Op dinsdag 6 juni, de dag na Pinksteren, konden de kapel en de ontmoetingsruimte weer open, maar met beperkte openingstijden. Het feit dat ook de baliemedewerksters van PAX beneden verdwenen waren, betekende dat er overdag buiten onze aanwezigheid geen toezicht meer was op de kapel, zodat die niet langer hele werkdagen geopend kon zijn. Over een oplossing hiervoor waren we de rest van het jaar in gesprek, zowel intern als met PAX, en ook in 2018 blijft dit op de agenda staan.

In 2017 werd het vrijwilligersteam uitgebreid met twee nieuwe mensen. Helaas vertrokken er drie vrijwilligers en kon een vierde door omstandigheden niet meer meehelpen. Door het afgenomen aantal gastheren en -vrouwen kon het rooster voor de ontmoetingsruimte niet langer voor vijf dagen in de week gevuld worden. Met ingang van juni was het Stiltecentrum voortaan twee dagen per week open, met op die dagen ook weer een middagpauzeviering.

Verbouwing Hoog Catharijne

In Hoog Catharijne wordt al lange tijd verbouwd. In de vleugel waar het Stiltecentrum is gevestigd, verdwenen het afgelopen jaar steeds meer winkels naar andere plekken in of buiten het winkelcentrum, om ruimte te maken voor de grote verbouwing. Het Stiltecentrum kwam in de zomer in een doodlopend straatje te liggen, wat de aanloop niet ten goede kwam. Vaste gasten bleven wel komen, maar winkelende mensen komen nu niet meer op hun route langs het Stiltecentrum.

Lange tijd leek het erop dat de verbouwing van het Stiltecentrum elk moment kon beginnen, maar de plannen werden steeds verder naar de toekomst verplaatst en uiteindelijk op de lange baan geschoven - in elk geval naar een tijdstip voorbij 2017 en waarschijnlijk ook 2018. Hierover was en is via PAX contact met eigenaar Klépierre, maar vooralsnog is het resultaat voor het Stiltecentrum dat de locatie voorlopig verre van ideaal is en dat we geen idee hebben wanneer we ons pand kunnen gaan herinrichten of wanneer we een echte 'doorstart' van activiteiten kunnen gaan maken. Het is niet zinvol om activiteiten te starten die we na korte tijd weer moeten onderbreken, omdat het Stiltecentrum gesloten is vanwege verbouwing.

Deze onzekerheden zetten ook een rem op de financiën. Er konden geen concrete plannen worden gemaakt en geen (nieuwe) activiteiten worden gepland, ook niet in het kader van het Zichtbaarheidsplan en het Pioniersplan. Het werd daardoor moeilijk om concrete subsidieaanvragen in te dienen. We zijn dankbaar voor het begrip en de blijvende steun van de Protestantse Diaconie (voorheen DMO) en de KCU (Katholieke Caritas Utrecht).

Overigens is het in deze situatie ook moeilijk om nieuwe vrijwilligers te werven en te binden.

Afscheid coördinator

Voornamelijk om financiële redenen moesten we eind mei ook afscheid nemen van beroepskracht Herma van der Veen, die in de zomer van 2016 was begonnen als pastor en coördinator. We zijn blij met de inzet waarmee zij een jaar het werk van het Stiltecentrum heeft gecoördineerd en het vrijwilligersteam heeft begeleid. Bestuurslid Dirk van den Hoven, in het verleden ook coördinator van het Stiltecentrum en dus een goede bekende van het vrijwilligersteam, was bereid om op interim-basis enkele uren in de week beschikbaar te zijn, zodat de basisactiviteiten door konden gaan. Andere bestuursleden ondersteunden hem waar mogelijk met taken op het gebied van planning, contacten onderhouden met de Utrechtse kerken en communicatie. Tegen het eind van het jaar gaf hij aan dit niet langer te kunnen combineren met zijn vaste baan. Bestuurslid en Stiltecentrum-gastvrouw Ilona Welleman gaf aan deze taken in het nieuwe jaar over te willen nemen, een aanbod dat dankbaar werd aanvaard.

Onze grote dank en waardering gaat uit naar de vrijwilligers die ondanks de moeilijke situatie betrokken en actief bleven en vaak extra diensten op zich namen om in elk geval twee dagen in de week open te kunnen zijn!

Bestuur

Dirk van den Hoven nam tijdens de kerstviering van 20 december afscheid als bestuurslid en penningmeester. In de voorafgaande maanden kon hij de nieuwe penningmeester, Christien van den Heuvel, al inwerken en in januari 2018 werd zij officieel aangesteld, na instemming van de USRK (Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken). We zijn blij dat zij ons bestuur is komen aanvullen en dat de overdracht van de penningmeesterstaak zo zorgvuldig kon gebeuren. Ook zijn we dankbaar voor de jarenlange betrokkenheid van Dirk van den Hoven en zijn grote inzet in zijn functies als coördinator, bestuurslid/penningmeester en uiteindelijk interim-coördinator.

Met het oog op een zuivere verhouding tussen bestuur en betaalde krachten (ook een vereiste voor de ANBI-status), zal Ilona Welleman teruggetreden als bestuurslid op het moment dat zij op interim-basis coördinatie taken op zich neemt, per februari 2018.

Toekomstplannen

Het Stiltecentrum bestaat al sinds 1975. Toch weten nog veel te weinig Utrechters en reizigers die Utrecht Centraal aandoen van het bestaan. We bedienen een relatief kleine groep mensen (bezoekers), terwijl we ervan overtuigd zijn dat begrippen als stilte en bezinning voor veel meer mensen in onze samenleving aantrekkingskracht hebben. En gezien het feit dat we op een fantastische locatie gevestigd zijn – midden in winkelcentrum Hoog Catharijne en op loopafstand van het Centraal Station Utrecht – zien we echt kansen om het werk van het Stiltecentrum uit te breiden, zowel qua aantal te bereiken mensen als qua (soorten) activiteiten. Ook zal het Stiltecentrum meer en concreter invulling gaan geven aan de rol van voorportaal van de Utrechtse kerken.

In dat kader zijn er plannen om de lunchconcerten nieuw leven in te blazen. Ook bestaat het idee om regelmatig (eens per maand of kwartaal) op zondagen open te zijn, met aansluitend een Eucharistieviering.

Met het project 'Stiltecentrum 2016 en daarna: zichtbaar aanwezig' zijn we de uitdaging aangegaan om meer zichtbaar te worden, onszelf bekend te maken en een 'open huis' te zijn.

Daarnaast is het Stiltecentrum in gesprek met de Protestantse Kerk Nederland (PKN) om als pioniersplek aangemerkt te worden. De PKN stimuleert en ondersteunt in een daarop gericht project missionaire initiatieven die experimenteren met 'andere vormen van kerk-zijn'.

Door de hiervoor benoemde situatie kwam de invulling van beide projecten tijdelijk in het gedrang en liepen zij vertraging op. Afhankelijk van de ontwikkelingen rond de verbouwing van het Stiltecentrum hopen we in 2018 binnen beide projecten weer nieuwe stappen te kunnen zetten. Ondertussen wordt deze 'woestijnperiode' nadrukkelijk door het bestuur gebruikt om voorbereidingen te treffen voor de goede tijden die uiteindelijk ook weer aan zullen breken. Onder de projectnaam 'ClaustrU' wordt een plan gemaakt voor zowel de inrichting van het pand na de grote verbouwing als nieuwe activiteiten, beide passend in een meer monastiek georiënteerde opzet.

Dit is er gedaan en bereikt in 2017

Openstelling kapel en ontmoetingsruimte

In de eerste maanden van 2017 was de kapel op werkdagen toegankelijk tussen 9.30 en 16.30 uur voor persoonlijke bezinning. Dit was mogelijk dankzij toezicht van de receptionistes van PAX, waardoor er niet voortdurend vrijwilligers van het Stiltecentrum aanwezig hoefden te zijn. Na de verhuizing van PAX en hun receptionistes was de kapel voortaan nog open op dinsdag en woensdag van 10.00 tot 15.30 uur. Op die dagen werden ook de middagpauzevieringen gehouden.

Vele jaren was de ontmoetingsruimte vijf dagen in de week 's middags open. Aan het eind van 2016 zag het team zich genoodzaakt om de ruimte op de vrijdagen gesloten te houden, omdat er niet langer voldoende gastheren en -vrouwen beschikbaar waren om het rooster voor de hele week te blijven vullen. De openingstijden op de andere dagen waren ook al beperkt (eerder dicht), maar in het voorjaar van 2017 kwam vanuit de vrijwilligers zelf het initiatief om de ontmoetingsruimte weer een uur langer open te stellen.

Dankzij de inzet van de vrijwilligers kon de ontmoetingsruimte ook in de zomer twee dagen in de week open zijn. Juist omdat we in april en mei gesloten waren vanwege de verhuizing van PAX en de geplande verbouwing van het kantoorgedeelte, was het erg fijn dat er geen zomerstop was.

Ondanks alle ontwikkelingen rondom de verbouwing en het feit dat het Stiltecentrum twee maanden dicht moest, was het Stiltecentrum in 2017 toch nog 111 dagen open. In de kapel kwamen 722 bezoekers voor de middagpauzevieringen, in de ontmoetingsruimte mochten we 739 bezoekers verwelkomen.

Middagpauzevieringen

Ook in 2017 mocht de kapel van Stiltecentrum Hoog Catharijne het oecumenisch hart zijn in het winkelhart van Nederland. Op dagen dat de ontmoetingsruimte open was, hielden we om

12.45 uur steeds een korte middagpauzeviering. De invulling daarvan wordt grotendeels verzorgd door de Utrechtse kerken, soms door een vrijwilliger of bestuurslid van het Stiltecentrum zelf. Circa 33 priesters, pastors, dominees en andere dienaren uit de diverse Utrechtse kerken gingen voor tijdens de korte middagpauzevieringen. Zij gaven de vieringen op hun eigen wijze vorm, veelal vanuit hun traditie. Hierdoor wordt de veelkleurigheid van God's kerk heel mooi zichtbaar. Dat, en het feit dat we op zo'n bijzondere plaats aanwezig mogen zijn, beschouwen we als een grote rijkdom en zegen.

De betrokkenheid van de kerken heeft al enkele jaren onze bijzondere aandacht: af en toe neemt dit wat af, waardoor extra actie nodig is om het werk van het Stiltecentrum weer onder de aandacht te brengen. In 2017 was er in dat kader onder meer een bezoek aan de 'buurtkerken' (de kleine kerkgemeenschappen in het centrum van de stad).

Er werd aan verschillende Christelijke feestdagen aandacht besteed. Op Goede Vrijdag was het Stiltecentrum in 2017 het startpunt van de Kruisweg van Barmhartigheid. Op 20 december was er een kerstviering.

Overige activiteiten

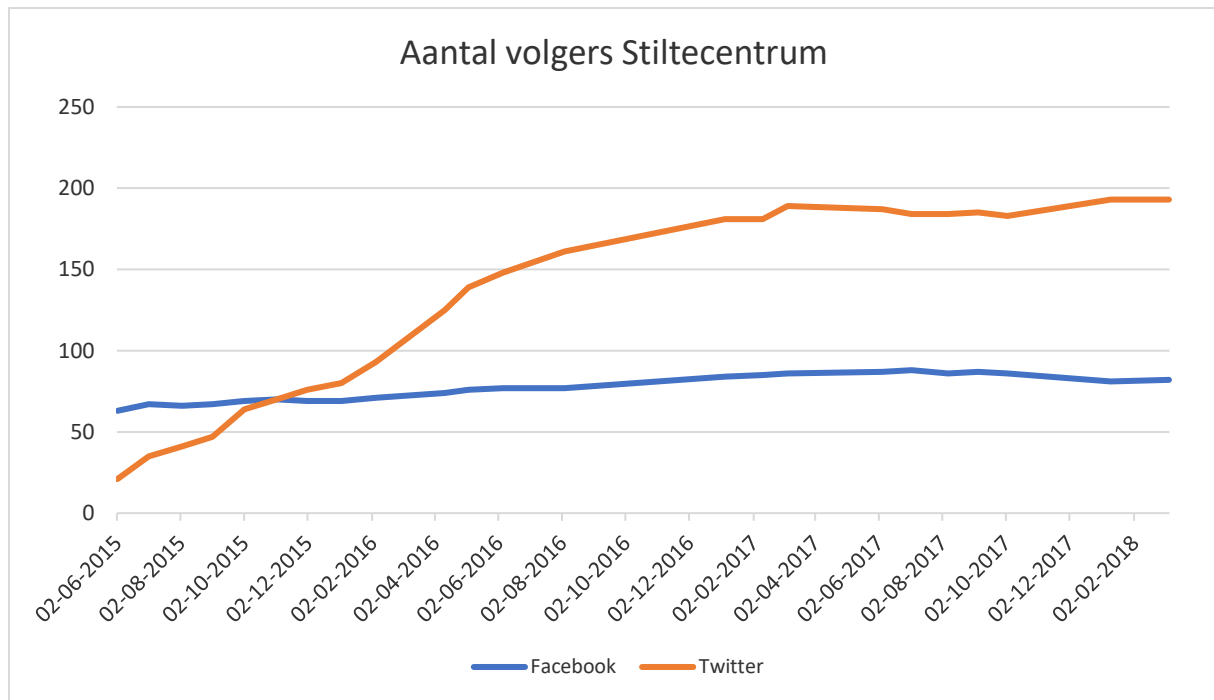
Eind 2016 startte het ochtendgebed voor en door vluchtelingen, elke woensdagochtend van 9.30 tot 10.00 uur in de kapel. Marieke Sillevius Smitt, predikante voor en met ongedocumenteerden in Utrecht, leidt deze bijeenkomsten. Dit werd in 2017 voortgezet.

In oktober mochten wij een grote groep studenten van de Hogeschool Utrecht verwelkomen in onze kapel voor de startbijeenkomst van hun meerdaagse 'retraite' in het kader van de minor Filosofie, wereldreligies en spiritualiteit.

Communicatie

Er ligt sinds 2016 een PR-plan, waarin communicatiedoelen, doelgroepen en communicatiemiddelen zijn beschreven. Dit plan ligt in het verlengde van het zichtbaarheidsproject en is erop gericht de daarin gestelde doelen te ondersteunen. Door de eerder beschreven omstandigheden is er in 2017 echter weinig ontwikkeling geweest in de communicatieactiviteiten.

Wel is de inzet van de sociale media Twitter en Facebook voortgezet. Daarmee publiceren we op het moment voornamelijk feitelijke (agenda)informatie. Het aantal volgers is op peil gebleven en op Twitter zelfs nog iets gestegen.

Er zijn in 2017 ook enkele persberichten verstuurd, vooral met betrekking tot SchuldHulpMaatje-Utrecht. In deze berichten wordt ook steeds het Stiltecentrum als bezinningsplek vermeld. Als de verbouwingsperikelen voorbij zijn en er nieuwe initiatieven van de grond kunnen komen, verwachten we ook weer regelmatig wat te melden te hebben.

Verder wordt de in 2016 vernieuwde website zo veel mogelijk actueel gehouden. Dit was extra belangrijk met de wisselende openingstijden in 2017.

SchuldHulpMaatje-Utrecht

Een van de activiteiten van het Stiltecentrum in 2017 was het project SchuldHulpMaatje-Utrecht. Onder leiding van coördinator Wim Althuis en met de inzet van zeventig schuldhulpmaatjes kon een groot aantal hulpvragers worden begeleid. Er werden 272 hulpvragen ontvangen, waarvan 76 via lopende netwerken en website. Er konden 198 mensen via de inloopsprekuren worden geholpen en/of geadviseerd of doorverwezen. Anderen worden via een langdurig en intensief begeleidingstraject door een maatje geholpen.

Ontvlechting

In het begin van het jaar besloot het bestuur unaniem om de ontvlechting van Schuldhulpmaatje-Utrecht en het Stiltecentrum in gang te gaan zetten. Qua (financiële) omvang was SchuldHulpMaatje-Utrecht inmiddels groter gegroeid dan het Stiltecentrum, zodat werd besloten dat het tijd werd om dit project in een zelfstandige stichting onder te brengen.

In de aanloop hiernaartoe werden Utrechtse kerken en kerkelijke instellingen gevraagd om bij de nieuw op te richten stichting betrokken te raken, wellicht door een bestuurslid te 'leveren'. In november werd een informatiebijeenkomst gehouden voor potentiële bestuursleden. De ontvlechting wordt per 1 januari 2018 een feit met de oprichting van de Stichting Utrecht Op Orde. Overigens willen we nauwe banden onderhouden, mede omdat de doelgroep van Stiltecentrum en SchuldHulpMaatje-Utrecht deels overlapt.

De precieze activiteiten en ontwikkelingen van SchuldHulpMaatje-Utrecht zijn terug te lezen in het eigen jaarverslag over 2017.

Financiën

Zie het financieel jaarverslag apart van dit document.

Vooruitblik 2018

De eerste prioriteit in 2018 ligt bij het voortzetten van de basisactiviteiten van het Stiltecentrum: de openstelling van de ontmoetingsruimte en de kapel en het houden van middagpauzevieringen.

Daarnaast zijn het werven van nieuwe vrijwilligers en het vergroten van de bekendheid van het Stiltecentrum belangrijke taken in 2018.

Afhankelijk van de ontwikkelingen in Hoog Catharijne kunnen er stappen worden ondernomen richting nieuwe activiteiten.